

Från Nya Varvets biodlarförening till
Västra Frölunda Biodlareförening

1908/1917-2008
3 november 1940

När jag först fick tanken på att föreviga föreningen i skrift och bild var när en medlem sa att föreningen var 100 år.

Detta sa mig att en så gammal förening måste förevigas, och att det inte var gjort förut detta sporrade mig ännu mer, sagt och gjort, jag trodde att det fanns materiell att hämta men så var det inte, tur är att det finns medlemmar som minns, och att gamla protokoll finns bevarade. Främst vill jag tacka Gerhard Eriksson som givit mig hjälp och som delade med sig av sina minnen, och Lennart Nordanstad som uppmuntrat mig samt Göran Larsson på Västra Frölunda Hembygdsförening.

Benny JOhansson 2008

Kända manliga biodlare i föreningen

Hjalmar Folke Stålhammar	Löjtnant
Carl Wäster	Skeppare, bifantast
Gunnar Andersson	Brandman. Hembygdsforskare, bifantast
Eivind Nilsson	Bifantast
Gerhard Eriksson	Järnvägsman, bifantast, bitillsynsman
Harald Moeschlin	Konstruktör, uppfinnare, biodlare
Lennart Nordanstad	Bifantast, min mentor
Gunnar Johansson	Postmästare i Kåringberget, biodlare
Allan Andersson	Biodlare i Välen
Evind Nilsson	Biodlare och kunskapsförmedlare i biodling

Kända kvinnliga biodlare i föreningen

Britt Engren
Birgit Ganrot
Kitt Rhen Magnusson
Erika Nilsson

Faktauppgifter hämtade från:

Bitidningar 1918, 1989-1992
Göteborg och Bohusläns Biodlarförbund 1913-1963 minnesskrift
Berättelser av nu levande medlemmar i biföreningen
Västra Frölunda Hembygdsförening
Arkivarie Göran Larsson i Hembygdsföreningen som ovan
Gerhard Eriksson
Lennart Nordanstad

Uppgift å till Svenska Biodlareföreningen anslutna avdelningar

vilka ej förut införts i Bigården.

I anseende till brist på utrymme i de strängt upptagna spalterna i vår tidning har dessa meddelanden om nya föreningar uteblivit.

Nr	103	Länna	Biodlareförening bildades den	16/7	1916	Sörmlands	län
»	104	Mellbydalens	»	20/7	»	Älvsborgs	»
»	105	Mörkö	»	30/7	»	Sörmlands	»
»	106	Tydje	»	31/7	»	Älvsborgs	»
»	107	Väne Ryrs	»	1/8	»	D:o	»
»	108	Säfsjöströms	»	15/9	»	Kronobergs	»
»	109	Lagmansereds	»	23/9	»	Älvsborgs	»
»	110	Öxnavalla	»	24/9	»	D:o	»
»	111	Ramnereds	»	17/7	»	D:o	»
»	112	Ölseruds	»	6/11	»	Värmlands	»
»	113	Bäckefors	»	3/8	»	Älvsborgs	»
»	114	Nås	»	6/8	»	Kopparbergs	»
»	115	Karlstadsortens	»	3/12	»	Värmlands	»
»	116	Alfta	»	10/12	»	Gävleborgs	»
»	117	Rödeneds	»	21/1	1917	Älvsborgs	»
»	118	Väne Norra	»	28/1	»	D:o	»
»	119	Äppelbo	»	4/2	»	Kopparbergs	»
»	120	Fleseryds	»	21/1	»	Kalmar	»
»	121	Tossene	»	5/2	»	Bohusläns	»
»	122	Lanna	»	17/2	»	Jönköpings	»
»	123	Brattforshyttan	»	17/2	»	Värmlands	»
»	124	Ryds	»	17/2	»	Älvsborgs	»
»	125	Nya Varvets	»	20/2	»	Bohusläns	»
»	126	Östads kulle	»	6/2	»	Älvsborgs	»
»	127	Alingsås	»	24/2	»	D:o	»
»	128	Hätuna och Tibble	»	27/2	»	Upsala	»
»	129	Vikers	»	3/3	»	Örebro	»
»	130	Gestads	»	30/10	»	Älvsborgs	»
»	131	Järnboås	»	29/3	»	Örebro	»
»	132	Hornborgsortens	»	31/3	»	Kronobergs	»
»	133	Långemåla	»	7/3	»	Kalmar	»
»	134	Östra Ryds	»	25/3	»	Stockholms	»
»	135	Frövi	»	28/3	»	Örebro	»
»	136	Kohlsätters	»	31/3	»	Värmlands	»
»	137	Sundsvalls	»	1/4	»	Västernorr.	»
»	138	Fågelfors	»	7/4	»	Kalmar	»
»	139	Örs	»	10/4	»	Älvsborgs	»
»	140	Atvids	»	19/4	»	Östergötlands	»
»	141	Övre Ulleruds	»	8/5	»	Värmlands	»
»	142	Gillberg—Lista	»	27/8	1916	Sörmlands	»
»	143	Höverö	»	3/6	1917	Stockholms	»
»	144	Lerhovda	»	20/5	»	Kronobergs	»
»	145	Dunkers	»	17/6	»	Sörmlands	»
»	146	Tystberga	»	5/7	»	D:o	»
»	147	Nyköping	»	8/7	»	D:o	»
»	148	Gryts	»	10/7	»	Sörmlands	»
»	149	Åmåls	»	14/7	»	Älvsborgs	»
»	150	V. Lövsta	»	16/12	»	Västmanlands	»
»	151	Råby—Rånäs	»	15/7	»	Sörmlands	»
»	152	Gnestaortens	»	19/7	»	D:o	»

Föreningen första start 1908

Troligen startade det hela med att föreningen kom igång 1908 i Nya Varvet någonstans, var vet ingen riktig men någonstans där var det, detta finns att finna hos gamla biodlare och i tidningsartiklar bland annat i Göteborgs Postens bilaga Sydväst 1988-11-23, det uppges mun till mun att Nya Varvets biodlarföreningen är föregångare till Västra Frölunda Biodlareförening. Den kände biodlaren Carl Wäster uppger i tidningsartiklar att föreningen funnits, det sägs också att han var med och startade denna.

Protokoll och dylikt finns inte att finna, troligen har dessa försvunnit i tiden, regionarkivet i Göteborg har inget och SBR (Sveriges Biodlares riksförbund) har inget, och sonen Lars Wäster har inget. När den lades ner finns ej heller bevarat men troligen strax före 1940 I tidningen Biodlaren från 1918 står Nya Varvet biodlarförening som medlemförening uppsatt Kanske var detta fortsättningen på den förening som startade 1917.

Är nu föreningen gammal? Ja den frågan kan man ställa sig, för i en kommentar i kassabokens pärms insida i Västra Frölunda Biodlareförening från 3 november 1940 har Herr Harald Moeschlin skrivit ”

Antecknat av Harald Moeschlin 1963

” Föregångare fanns till denna förening och hette ”Nya Varvets biodlareförening” ca: 1908 Kalle Wäster i Grimmereds by hade bi redan 1908 i Löjtnants Stålhammars (se jubileumsskriften 1963) Nya Varvets förening var en av Sveriges pensionärers.

Start av Västra Frölunda Biodlareförening

Västra Frölunda Biodlarförenings första möte var söndagen den 3 november 1940 på Nya Varvet, mötet hölls i Frisks sommarställe på Högen, till mötet hade man bjudit in en Herr Per Roos från länsförbundet boende i Mölnlycke och boende i kommunen biodlare. Man fick ihop 9 stycken intresserade som ville bli medlemmar i föreningen, och till föreningens första ordförande valdes, Herr Frisk till Sekreterare Erik Hallström och till kassör Herr Engqvist och en Herr Nyberg till suppleant.

Föreningens första styrelse:

<i>Ordförande:</i>	<i>Herr Frisk</i>
<i>Sekreterare:</i>	<i>Herr Erik Hallström</i>
<i>Kassör:</i>	<i>Herr Engqvist</i>
<i>Revisor:</i>	<i>Herrarna Berlin G. Olsson och E. Stenroth</i>
<i>Suppleant:</i>	<i>Herr Nyberg</i>

Föreningens andra styrelse

Ordförande: Herr Frisk
Sekreterare: Herr Erik Hallström
Kassör: Herr Engqvist
Revisor: Herrarna Berlin G. Olsson och E. Stenroth
Suppleant: Herr Nyberg

Föreningens tredje styrelse

Ordförande: Herr Frisk
Vice Ordförande: S Andersson
Vice kassör: E Wildröte
Vice sekreterare: H Björkman
Suppleant: E Berlin
Suppleant: O malmström
Sekreterare: Herr Herr Nyberg
Kassör: Herr Engqvist
Revisor: Herrarna Berlin och G. Olsson och E. Stenroth
Suppleant: Herr Nyberg

1947 års styrelse

Ordförande: Herr Sven Andersson
Kassör: Herr Nyberg
Sekreterare: Herr Frisk
Ledamot: Belin och E Pettersson
Revisor: Hanna Gulli och Gösta Pettersson

Initiativet

Initiativet till föreningens bildande var *herrarna Frisk och Engqvist*, så står det i det första protokollet från 3 november 1940 och att årsavgiften skulle vara 4:50:- och därav skulle 2:25:- gå till förbundet. Man får inte glömma att detta var under en tid då Europa låg i brinnande krig och Tyskland dominerade stora delar av Europa. Senare under året 1940 bestämde man att en svärm som skulle säljas av föreningen skulle kosta en summa av 20:-. Två år senare 1942 var priset uppe i 25:- per svärm.

Vid föreningens andra möte yrkade Herr Berlin på att föreningen skulle tillskriva livsmedelskommisionen om större tilldelning av socker - för 2 kg per samhälle var för lite ansåg han. Redan 26 januari 1941 hade medlemsantalet stigit till 33 st. 1947 hade medlemsavgiften stigit till 7:-per medlem och år.

Man hade beslutat att hålla sina möten på söndagar och på olika platser, hemma hos någon styrelseledamot, ibland i Dalaskolan, Fiskebäck, Hemvärnsgården i Hagen, Traneredsgården, Elfsborgsgården i Kungsten.

*Här hade föreningen lokal
Södra Dragspelsgatan 30*

Södra Dragspelsgatan 32

Som en liten kuriosita så anordnade föreningen i början av 1940-talet olika aktiviteter - såsom kurs i biodling, sjukdomskurser, olika anförande av någon medlem och lotterier, filmvisning, utflykter. På mötet den 14 juli 1946 lottades ett bi samhälle ut och vinnare blev Patrik Pettersson Fullriggaregatan 26 i Nya Varvet.

Från Göteborgs och Bohuslän biodlarförbunds minneskrift 1913-1963 är följande artikel avskriven

RASFRÅGOR I VÄSTRA FRÖLUNDA BIODLAREFÖRENING

På ett biodlarmöte för några år sedan pratades det mycket om att ha snälla bin. För mig som var ny och grön inom biodlingen tycktes det som paradiset att ha bin som inte stacks i onödan och jag beslöt att försöka med dessa bin. Jag skaffade mig några gula drottningar som var importerade från USA, tillsatte dem efter alla konstens regler med Alexander Lundgrens lärobok i ena handen. Jag hade nybörjar tur och avkomman blev som äldre biodlare sa »äckligt snälla». Jag visade dem för grannar som förut var rädda för att komma i bigårdens närhet och de var glada över att jag skaffat mig grannvänliga bin och tyckte att jag skulle hålla mig med den rasen i fortsättningen också.

Under mitt arbete (skorstensfejare) träffade jag många biodlare i stugorna i Västra Frölunda och en dag skröt jag för en biodlare över mina snälla gula bin.

Biodlaren i fråga hade ett tiotal samhällen och han hämtade raskt ner mig på jorden genom att visa mig att hans bigård var nästan helt gul och det var också italienare från USA. Biodlaren var den inte helt obekante Karl Wäster och han gav mig en välbehövlig lektion i konsten att sköta gula bin. (Det är väldig stor skillnad på att sköta gula bin jämfört med de svarta.)

Vid ett biodlarmöte i min bigård där medlemmarna såg, men ej kände mina gula bin pratades det mycket om de gulas för- och nackdelar och vid ett senare möte beslöts det att vi kollektivt skulle skaffa italienare från Amerika till alla bigårdar i hela Västra Frölunda.

Några av föreningens medlemmar menade att efter första svärmen var ju de efterföljande drottningarna parade på så sätt att bina är uppblandade och då är ju det hela bortkastat. Det var bara att förklara att det inte var meningen att de gula skulle svärma utan de skall skötas så att de inte svärmar och det är rätt lätt med reservation för vissa undantag, och efter ett par tre år kan man ju byta drottningen eller sända egna drottningar till parning vid någon av riksförbundets parningsstationer. Och efter att ordförande Harald Moeschlin pratat sig varm för de gula gick vi till handling.

Drottning tillsättning är ju alltid ett litet problem och undertecknad läste allt som fanns att läsa om dylikt, och första sommaren reste Harald Moeschlin och jag omkring och tillsatte drottningar i massor. Själv tillsatte jag ett 70-tal drottningar och på hösten hade föreningens medlemmar helt gult så när som på ett par kupor här och där.

Ute på förrättningar som tillsyningsman och i mitt arbete pratade jag med biodlare om de gula bina och fick inte bara tillsatt drottningar utan också värvat många nya medlemmar, som var mycket välkomna i föreningen.

Ute på ängar och fält, i träden och i blommor var det snart mest vanligt att se gula bin men det var ändå bra många svarta kvar och sökte sitt pollen och nektar i blommorna, fast på hösten 1962 var det faktiskt rätt rent fast en och annan svarting visade sig.

Att föreningen skulle ha en egen parningsstation här var ju visserligen aldrig meningen men vi kom underfund med att i de centrala delarna av Västra Frölunda fanns ju en viss möjlighet att para drottningar med åtminstone 80% chans till rent gult.

Många försök har gjorts med parning i egen bigård och i många fall med goda resultat men i längden, går det inte utan att man tillsätter några drottningar här och var i bigårdarna varje år.

I min bigård vid Hällsvik var det samtidigt tillfälle att se hur de gula bina var som samlare förhållandevis till de svarta och efter första sommaren var jag övertygad att de gula var kanske inte flitigare men mängden av bin gjorde nog att det blev fler kilo i kuporna hos de gula än i de svartas. Att de gula var sämre samlare i ljungen, har man ju alltid hört och för att kolla det, gick jag ut en höstmorgon när de första ljungblommorna visade sig och satte mig i ljungen och väntade på de första bina och innan de svarta hade visat sig på plan hade ett tiotal gula varit framme och fyllt sina honungs-magar fulla, så nog tyckes det mig att de gula var tidigast på sin arbetsplats och eftersom deras kupor blev snabbare fulla var jag övertygad om att de gula var bättre.

När på ett Länsförbundsmöte i Uddevalla Kadesjö och Olsby hade en liten dispyt om de gula och jag inte ställde mig upp och försvarade de gula tyckte Kalle Wäster att jag gjorde orätt, men handen på hjärtat: försvarar de inte sig rätt bra själva, (åtminstone på flustret).

Snälla bin inspekteras av fröken Sandell

Trots vårt arbete finns det många biodlare kvar som har mer eller mindre svart i sina bigårdar (både snälla och arga bin, för det finns även snälla svarta). Fast någon gång skall det nog lyckas att övertala dem att vara solidariska och skaffa gula drottningar. Många menade att drottning tillsättningen kanske misslyckas och då står jag där utan drottning, men Harald Moeschlin lovade att där tillsättningen misslyckades skall de få en ny drottning gratis, och till dags dato har lika många gratisdrottningar utdelats, för när omkring 200 drottningar tillsattes så är det alltid någon som misslyckas.

Hos en oorganiserad biodlare hade jag fått tillåtelse att sätta till två gula drottningar i hans (två) samhällen. Efter en vecka kontrollerade jag tillsättningen som hade gått bra. Efter ca: fem veckor ringde biodlaren till mig och var mäkta upprörd och påstod att hela kupan invaderades av getingar och eftersom det var getingsommar och det vimlade av getingar så tänkte jag att det inte var omöjligt. Jag kastade mig i bilen och for iväg till hans bigård och döm om min förvåning när kuporna var fulla av gula bin, som biägaren trodde det var getingar, och det var väl inte utan att han var lite generad, när han fick reda på att getingarna var guldgula bin.

Nu har jag börjat prova en del andra bin såsom Island Hybrid, Dadants Hybrid, Grusinskt, Bergsbi och funnit dem mycket bra och kanske jag kan skaffa mig mod att lägga fram förslag att byta ut drottningarna i Västra Frölunda mot någon av dessa raser, men kanske jag då blev ombedd att iakttaga tystnad under mötet, för det verkar som om biodlarna i Västra Frölunda är nöjda med den ras de nu har skaffat till sina bigårdar

Tord Sandell

Kända män i föreningen

Kända män i föreningen

Hjalmar Folke Stålhammar (Löjtnant)

Han kom till Nya varvet 1863 och bodde där till 1897. 1883 till 1886 hade han en biskola i Nya Varvet där nuvarande fotbollsplanen i dag ligger. Han var Löjtnant vid Jönköpings regemente och tog avsked när han flyttade till Nya varvet 1863. Vi tror att han är ursprunget till vår förening. Han gav ut Sveriges första bitidning som hette Svensk Bitidning.

Göteborg och Bohusläns Biodlarförbund 1913-1963 minnesskrift

Gamla anteckningar omtala att på 1880-talet hade vi i länet en biodlingens storman löjtnant Hjalmar Stålhammar. Denne höll dels en biskola i Göteborg och dels reste han ut i länet, höll föredrag och propagerade för biodling. Hushållningssällskapet understödde med årliga anslag om cirka 2000 kr för biodlingens befrämjande.

»Enär Stålhammars idéer grundade sig på utländsk litteratur samt på utländska biraser och kuptyper, blev hans arbete ej till det gagn han själv trodde, och som bl.a. var att en biodlare skulle kunna ensamt och uteslutande hava sin utkomst av biskötsel. Det blev därför bakslag. Stålhammar ledsnade och hushållningssällskapet indrog sina anslag till biodlingen», allt enligt samma anteckningar.

Carl Wäster (Skutskeppare i Tranered)

Man kan undra vem var Kalle Wäster som Moeschlin skriver om – jo han hette egentligen Carl Wäster, denne man var medlem i Västra Frölundas biodlarförening. Nya Varvets biodlarförening som Carl Wäster förmodligen var medlem i och också var med och startade. I flera tidningsartiklar nämns att Västra Frölunda Biodlarföreningen hette Nya Varvets biodlarförening. Hos Västra Frölunda Hembygdsförenings arkiv finns ett foto på Carl Wäster där han håller en gammal bikupa av halm från 1908. 1952 blev Carl Wäster för första gången invald i styrelsen och då till kassör, han var född 7 januari 1892 och död 16 november 1987, 96 år gammal. I en tidningsartikel från GP sydväst 25 november 1980 uppger Carl Wäster att han haft bin sedan 6 juni 1903 bara 12 år gammal.

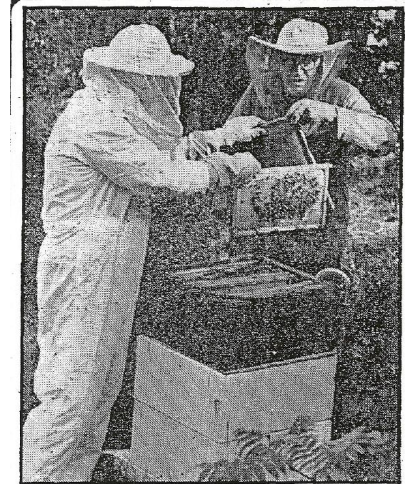

Carl Wäster Ewind Nilsson och Torsten Johansson

Ewind Nilsson (Rörläggare/Biodlare)

Biodlare och kassör, trogen föreningen i många år, en av initiativtagarna till SIA-verksamheten (skolans inre arbete) grundskolan. Hade en bi-paviljong i Lilleby, men bodde i Långedrag

Eiwind Nilsson, t v, får hjälp med honungsskörden av Carl Wäster. Som bäst kan en bikupa ge kanske 70-80 kg.honung — om den flyttas runt till nektar rika områden under hela sommarsäsongen. Kupan på bilden som stått i samma trädgård hela sommaren ger ca 15 kg honung. Foto: Harry Nicolaisen

Nu är det skördetid i bigårdarna - eller plundringsdags, som bina ser det. Biodlarna drar ut förklädda och beväpnade för att erövra binas allra värdefullaste egendom, den gyllene honungen, som bina försvårar med livet som insats. Går de till angrepp och sticker inkräktaren blir det nämligen värst för bina själva. De dör, medan bisticket för människan kan vara rena medicinen!

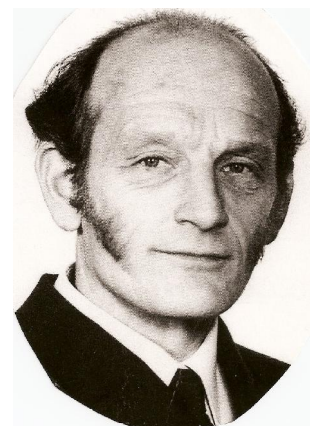
Skördetider är gyllene tider för biodlarna. Då får de valuta för det arbete de lagt ned på sina bisamhällen under året, för att de matat bina, hållit rent efter dem och bytt vaxkakorna där bina samlar honung och lägger ägg. Annars kunde hela samhällen ödelagts av sjukdom.

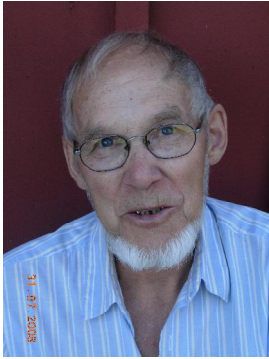
Men medlemmarna i Västra Frölunda Biodlareförening som G-P sydväst träffat klagar inte över besväret. Biodling är något ämnat än ett rent näringsfång. Den som en gång blivit biten av bin är märkt för alltid. Artikel ur GP Sydväst 25 september 1980.

Biten av bin

Gunnar Andersson (Brandman, hembygdsforskare och biodlare)

Gunnar var en entusiast i allt han gjorde, oavsett det gällde biodling eller hembygdsforskning, han var föreningens ordförande under många år och även i hembygdsföreningen.

Gerhard Eriksson (Järnvägsman/Biodlare)

Gerhard började odla bin runt 1980 och blev även medlem då, nu i skrivande stund har han hållit på i 28 år. Gerhard var en av de drivande personer under 1980-talet som var aktivt med SIA-verksamheten (skolans inre arbete) vilket innebar att man hade eftermiddagsverksamhet för lågstadiesbarn i grundskolan. Han var styrelseledamot under 15 år och ordförande från 2000 till 2007. Han var också en flitig deltagare i olika aktiviteter som pågick i stadsdelen såsom Tynneredsdagen och andra liknande verksamheter. Gerhard har sina bin ute i Askim i Brandtshult på hustruns barndomshem men bor själv i Pilegården i en lägenhet.

Varför jag blev biodlare?

I slutet av 1970-talet planterade jag 2 st röda vinbärsbuskar för att få egen gelé och saft, men det fungerade ej. Mycket blommor och kart blev det men det blev ej några bär. Jag gödslade och vattnade men några bär blev det inte. Talde med en biodlare om saken och han löste problemet. Skaffa dig bin så ska du få se. Sagt och gjort, jag fick en bisvärm våren 1979, men det året var det försent, bina han ej med att pollinera buskarna samma år jag blev medlem i VFB. Första året med bin fick jag mer bär än jag hade användning för. Jag blev invald i styrelsen år 1987, först som suppleant sedan sekreterare och sist som ordförande. Som mest har jag haft 17 st bisamhälle fördelat på 2 bigårdar. Det har varit arbetsamt under åren ibland med många svärmar och dåligt väder med regn som hindrar när man skall skatta honungen på hösten. Det blev 28 år som biodlare men det är inget som jag vill ha ogjort.

Gerhard Eriksson 2008

N~i!, y~ryet i regn

och solskens

Vilket trevligt arrangemang och vilken mångfald! Och så synd att vädrets makter var ogynnsamma på lördagen. För att inte tala om det konkurrerande varvet - Göteborgsvarvet. Men qet kom en söndag med strålände sol och massor av folk.

av MARIA BERGGREN

Nya Varvets dagar är ett arrangemang som har framtiden för sig. Här finns spännande saker för alla åldrar och för skilda smakriktningar. Målsättningen är att sprida kännedom om Nya Varvet ur ett historiskt, kulturellt och dagsaktuellt perspektiv. Med årets generösa program uppfylldes det med råge.

Trots sviktande väder och publiktillströmning blev lördagens invigning måktig tack vare Bohus Elfsborgs Caroliner som avfytrade dundrande salut med en sexpundare - en imponerande kanon från 1761.

- Välkomna ska ni vara, sade Ålvsborgs SDN-ordförande Tommy Englund och fortsatte:

- I dag har vi en liten invigning med stor kanon. I morgon är det lovat vackert väder - då tar vi stor invigning med liten kanon!

Harald Treutiger, Ålvsborgsbo sedan tre år tillbaka, fungerade som trivsäm och informell konferencier. Stora scenen bjöd på ett omväxlande program, med barnteater, tradjazz, square-dans och körsång.

Mångder av föreningar hade ställt upp för att berätta om sin verksamhet: bygdaföreningen på att presentera sin råkande rarska bok Bilder från stadsdelen Ålvsborg i stadsdelen Frölunda. I det gamla Båtsmanstorpets anläggning från 1600-talet finns Thorsten Kallerdahl redo att berätta om husets historia. Bygdaföreningen säljer bonung

Veteran i farten. Gamla härliga Färdan 4 pilade mellan Klippan och Nya Varvet under flitigt b. ruläv ångvislan.

Ou est la femme? Var är kvinnan - eller i det här fallet drottningen? Biodlemna i Frölunda hade med sig ett bisamhälle som här demonstreras av Gerhard Eriksson.

Öppet hus. Båtsmanstorpets -arettav många öppna hus under Nya Varvets dagar. Thorsten Kallerdahl från hembygdaföreningen fanns på plats för att berätta om husets historia.

Allan Andersson (Byggarbetsledare /Biodlare)

Biodlare - har sina bin i Välen, ca 18 samhällen, säljer sin honung direkt till en leverantör. Är medlem i föreningen sedan ca 10 år tillbaka. I skrivande stund har Allan sålt sina bin till ordföranden som skall ta över hans bigård.

Lennart Nordanstad (Grafiker/Samordnare/Biodlare)

Biodlare och min mentor i biodling, har sina bin på sitt sommarställe mellan Herrljunga och Falköping, har mellan 10-15 samhällen. Lennart är en flitig besökare på medlemsmötena och är väldigt kunning i biodling. Gick med i föreningen tidigt, redan 1978.

Då och då får jag frågan varför jag sysslar med bin. Det finns ju så många andra djur. Hund, katt och burfåglar t.ex.

Varför samhällsbyggande insekter fascinerat mig vet jag inte. Redan före skolåldern började jag intressera mig för termiter, myror och bin. I 6-årsåldern letade jag rätt på en kartong och en spade, gick ut i skogen, hittade en myrstack och med spadens hjälp förde jag över stacken till lådan som sedan bars hem och placerades i mitt rum. Att jag därmed förstörde ett komplicerat uppbyggt samhälle förstod jag inte i den åldern. Jag hade förstående föräldrar som, när jag inte såg det, fick ut myrorna, hämtade "bos" i skogen som las i kartongen istället och sedan inte sa ett ord. Jag undrade länge vart mina myror tog vägen.

I början på 70-talet blev vi ägare till en äldre bondgård och ett par år senare inköptes två samhällen som var utannonserade i G-P. Detta blev början till ett fördjupat intresse för binas liv och bigården utökades efter hand. För närvarande består den av nitton samhällen. De två första samhällena var trågupor och hade ramformat Svea. Senare har jag även haft lågnormal men känner att jag tycker bättre om Svea. I tråguporna är det lätt att få god tillväxt på samhällena men uppstaplingskuporna är lättare att arbeta med.

På 70- och 80-talet var Åke Zackrisson i Lindome återförsäljare av biretskap. Fattades det något var det lätt att åka ut till honom och skaffa det som saknades. Han hade fullt sortiment, tog hand om det gamla vaxet och hade lätt för att skaffa reservdelar.

Honungsförsäljningen är ett roligt sätt att hålla kontakt med gamla jobbarkompisar och andra bekanta som en eller fler gånger per år hör av sig för att förnya sitt honungsförråd. Att man dessutom tjänar pengar på dem gör inte saken sämre.

SBR:s hundraårsjubileum på Julita gård var ett minnesvärt arrangemang. Under en vecka demonstrerade bl.a. drottningodlarna och yrkesbiodlarna sin utrustning och sina färdigheter.

Vad är det för faktorer som påverkar bina? Varför blir det ibland si och ibland så? Det är fortfarande mycket vi inte vet. När samhällena svärmar brukar svärmen som regel sätta sig på en gren i närheten, men 2007 bestämde sig samtliga svärmar att sätta sig högt upp i träden. Vad fick dem att göra så? Ett år när jag var i bigården svärmade två kupor exakt samtidigt. Båda svärmarna satte sig på samma ställe och blev en svärm. Jag tog hand om den som vanligt. Men fanns det en eller två drottningar i svärmen? Om det fanns två gjorde de upp sinsemellan?

bland känner man på sig att en svärm är orolig och att det kan bli problem med den. I sådana fall har jag som vana att låta den sitta mörkt och svalt i två nätter innan jag slår in dem i en kupa. Efter två nätter har aldrig någon svärm rymt från mig.

För några år sedan kom varroan, men den har hittills varit hanterbar. Oxalsyrebehandling på senhösten är ett effektivt sätt att bekämpa den, varför jag hoppas att biodling kan bedrivas utan stora motgångar även i fortsättningen.

Lennart Nordanstad 2008

*Per Ola Hansson (Lokförare, bitillsyningsman, biodlare)
ordförande i biodlareförening)*

Valdes första gången till ordförande i föreningen 2008. Per Ola Hansson är också bitillsyningsman, har sina bin i Sjöbergen vid Kungsten. Har ca 10 st samhällen, han har även duvor som han tävlar med.

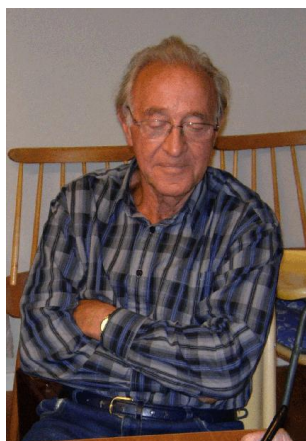
Gunnar Johansson (Postmästare/Biodlare)

Gunnar bor på Billingegatan i Nya Varvet, vad som fick Gunnar att bli biodlare var att Harald Moeschlin lockade honom till detta och gjorde honom intresserad.

Harald Moeschlin (Konstruktör/uppfinnare/ biodlare)

Harald var en uppfinnare av guds nåde, hade många strängar på sin lyra, bland annat skapade han den berömda Frölunda kupan, en ny typ av kupa plast som var lätt i jämfört med träkuper, värmeisolerande och lätta. Harald finns i dag 2008 på ett äldreboendet, allthemmet i Frölunda. Han var också ordförande på 1970-talet.

Nisse Nygren (Biodlare)

Thomas Fritzel (Ingenjör/Biodlare)

En entusiastisk biodlare, frågvis och intresserad av bin, har ett eller två samhällen, men är nöjd med detta – bin för honom är något av värde.

Kvinnor i föreningen

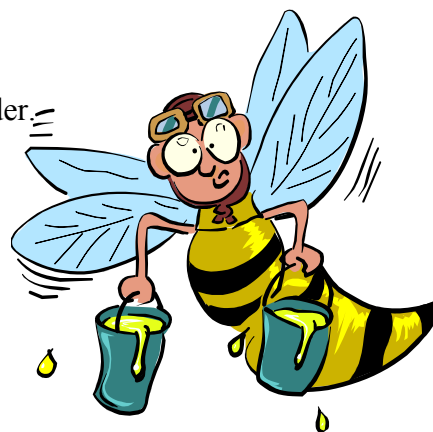
Det är tydligt att biodling är och har varit en mansdominerad syssla, med mycket få kvinnor, föreningen har i skrivande stund 5 kända medlemmar som är kvinnor.

Honung

Den har börjat att utvecklas allt mer och mer, men ioför sig är detta inte första gången i historien som man smaksätter honungen, redan på medeltiden när kaneln började bli vanligare så tillsattes denna i honungen, man krossade olika typer av inhemska bär och smaksatte honungen med. Följande kanske säger lite mera – läs den gärna med västgöts dialekt.

VAD ÄR DET FÖR BI SOM GÖR CHOKLADHONUNG?

Di suger av näktar' rn i blommoreras inre.
Dar finns dä sum ä sött.
Mä snabel sum elefanter når di djupt dar inre.
Bina – för där ä di sum gört – samlar på sötma för kommande tider.
Utå där blir dä biprodukter jäklar' rn så gött.
När biodlarn tatter ur kupan, slongat å berett,
Ä dä klart för uss å köpa i bulk
Me etikett.
Där står dä att dä smakar eukalyptus å citron å tellåme cockela.
Sa dä vara bra?
Huning va namnet,
Men var kummer chockelån ifrå?
Ä dä kakaoplanta di vöert å suget utå?
Att dä smakar citron dä kan en la förstå um di suget å näktá rn å
blummera därifrå,
men smaken å den lenaste chokela ä svårt å förstå.
Hur gör di för å få bina å förstå hur di sa gärat?
Hur vet di vart di sa fluga då?
Ä dä verkligen möjligt, alle ä där lur?
Fö di talar inte um hur.
Di har la bara rört ihopet för dä sa va lite markvardit, alle va tror
Du?

Bin förr i världen i Frölunda

I en bok som heter "Beskrivning öfver Frölunda socken 1847" av Adolf Helander beskrivs binäringen som "Biskötseln är högst obetydlig"

Frölunda vill ha snållå bin Därför måste drottningen dö

Inom kort fyller Västra Frölunda biodlarförening femtio år. Inte mindre än femtiotalet drottningar kommer att sluta upp under sommaren. Alla är skrudade i årets modiefärg som gäller om man är bidrottning - vit.

Det luktar rök vid vårt besök under de lummiga träden som omgärdar den gula nävillan på Södra Dragspelsgatan. 32 där Västra Frölunda Biodlarförening har sitt säte.

Drottningen skall dö! Det vill säga biodlingens onds drottning som bara ger upp till unga och isäna bin. Gösta Tömkvist och Yngve Andersson följda av Eivind Nilsson och en grupp SIA-elevsvingar rekommenderar som skall lugna bina och beger sig ner till den inflammerade hälden.

- Vi måste ha goda drottningar, säger Yngve. Vi har beslutat oss för att i vår biodling bara ha snålla bin.

Så nu vet ni det! Isäna bin som stöcker får man i samhället som regeras av onds drottningar. En god drottning däremot delar med sig av sin godhet till alla sina undersåtar. Antalet kan variera från 70 000 till 100 000 i en bikUPA.

Västra Frölunda Biodlarförening har tiotalet kupor och kommer framöver att driva handel med femtiotalet drottningar av god ras som sprids ut till a-linjen.

- Av pollineringskål borde det finnas ett bisamhälle i varje trädgård, säger Gösta som blev biten av hobbyn redan som barn.

Det finns ytterligare en anledning att driva fram snålla bin. Sedan varroakvadrat kom till Gotland måste man ha pålitliga bin som håller sig inom sina gränser. Restriktionerna har härdat för bina vars radie nu är fem tilltrea mil.

Men inte bara bidrottningar utan även biodlare måste förnyas. Den gamla stammen börjar avsluta sig. Gösta Tömkvist satte man i höstas igång med en SIA-verksamhet, för att få in nya människor i branschen.

Under vintern har den yngre och äldre generationen tillsammans byggt kupor, rammar och smått fast vax vid de senare. Kunskaperna om hur ett bisamhälle fungerar har successivt byggts upp.

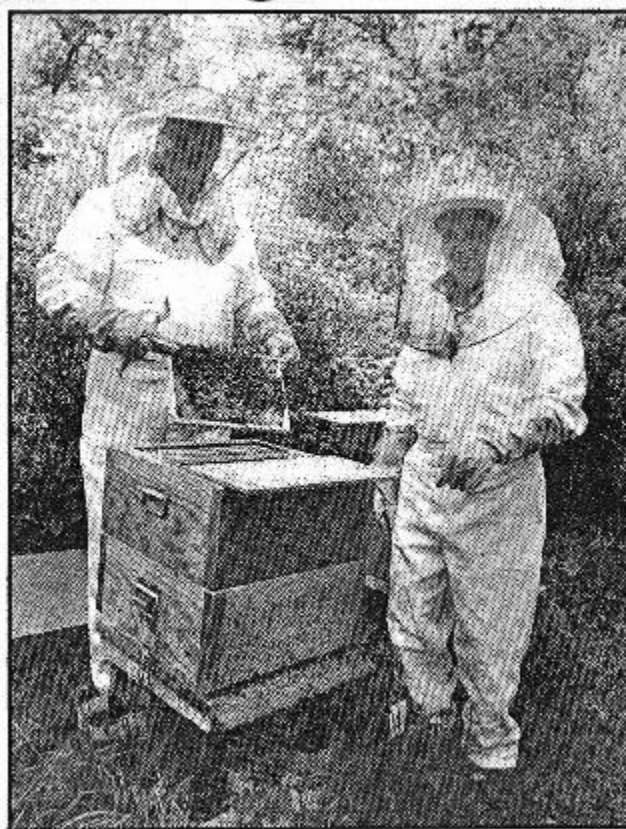
Och vem imponeras inte av de siffror det bollas med i sådana här sammanhang. Under ett år (qrbrukas i ett enda bisamhälle 30 liter vaxen och mellan 30 till 50 kilo pollen tas om hälsa. En daglig drottning lägger upp till 5 000 ägg per dygn.

Det surrade glatt och uppsluppet vid sydvästens besök. Under vintern är det ganska så dött i ett bisamhälle. Bina klotar sig runt sin drottning och cirklar runt i klotet för att alla skall komma nära den varma kärnan där drottningen vistas. Längst in håller klotet en värme av 25 grader.

Nu satsar man på gula italienskor som alla blir vingklippa och får målat en prick i vikt på sig. Färgerna löper enligt ett rullande schema, övriga är fram till tio turas om gult, rött, grönt eller blått.

Exotisk gäst i biodlarbranschen är sedan några månader tillbaka Rifat Erem från Turkiet som i sitt hemland är van vid honungsöstat bakverk och som beslutat sig för att skaffa egna bin här i Sverige.

- Det finns ett ökat behov av honung som sötningemedel. Honung är rikt på enzymer och fritt från kemikalier. Inget bi sitter sig på en besprutad blomma, förklarar Yngve.

Bilärsyninismen Gösta Tömkvist (t.v.) och Yngve Andersson (t.h.) har under vintern tillsammans med Eivind Nilsson fungerat som SIA-ledare. Vi behöver många både bin och biodlare är deras önskan.

Text: KERSTIN WALLIN
Bild: BROR AUGUSTSSON

De bygger för bina

Så här års har bina dragit sig tillbaka till sina kupor där de ligger på rygg och sömplat sockervatten.

Men biodlaren i Västra Frölunda är i full gång med förberedelserna för nästa säsong och så utbildar man nya biodlare.

— Det är andra året vi är med på SIA-verksamhetförl; skolbarn, berättar Eivind Nilsson, kassör i Västra Frölunda Bio-klubb.

En gång i veckan kommer nära tjugo elever till biodlarnas hus på Södra Dragspelsgata, för att lära sig allt om bin. Men det är inte bara teori biodlarna lärt ut. Barnen får dessutom bygga egna bikupor och till våren kan de få ett eget bisamhälle att ta hand om.

— Vi skall behöva producera dubbelt så mycket honung, säger Eivind Nilsson. Mingt ett bisamhälle i varje trädgård borde vi ha.

Pollinering

Men det är inte bara för honungens skull som det är viktigt med bin. Samtidigt som bina samlar nektar till honung hjälper de till med pollineringen av växterna. Resultatet blir en mycket bättre skörd, mer olja i oljväxterna och större frukter och bär.

Det är vanligt att fruktodlare hyr bikupor för att få bättre skörd.

Yrkesbiodlarna vandrar med sina bisamhällen och det är inte bara fruktodlare som får besök. Ljungbedarna måste också besökas för den delikata honungen man får drottningen.

Naturprodukt

— Honung är en ren naturprodukt, med både mineraler och vitaminer, säger Yngve Andersson. Bina hämtar, alltid sin honung från blommor, aldrig från våra matbord.

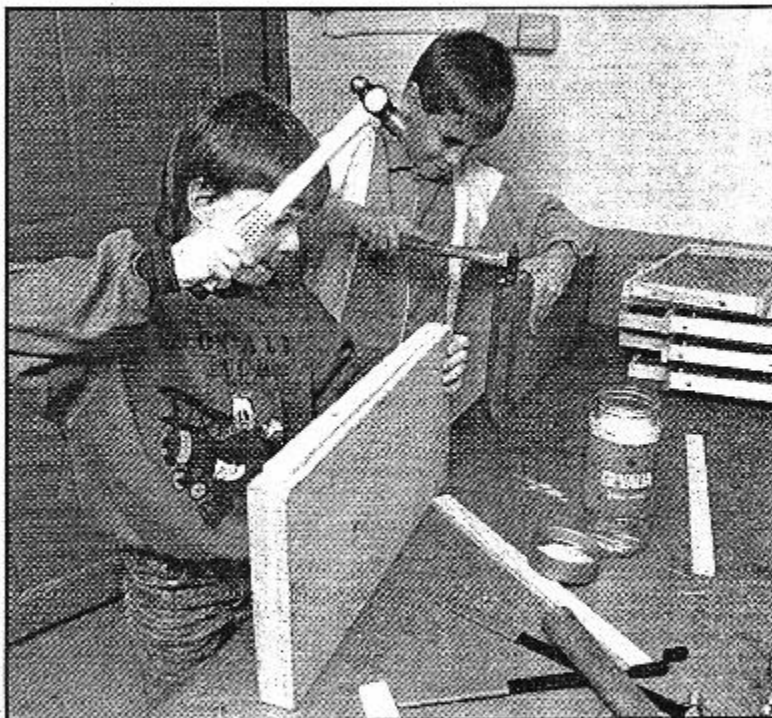

BILD: BROR AUGUSTSSON

Hos biodlarna i Västra Frölunda förbereds våren som bäst. De blivande biodlarna Odd Waller och Mattias Andersson är i full färd med att sätta ihop nya kupor.

Västra Frölunda Biodlarförening har 50 medlemmar med ett genomsnitt på 5 kupor per person. Föreningen är gammal; fram till 1940 kallade sig biodlarna Nya Varvets Biodlarförening.

De barn som sydvästen pratade med var alla honungstälkare och

tyckte det var jätteroligt att sysla med biodling. Det var dock ingen som ännu bestämt sig för att skaffa egna bikupor.

Det saknas såväl bin som honung i Sverige. Med sådana här satsningar hoppas man att det blir fler biodlare. Sedan gäller det

att övertyga grannarna om att tallestet är gott som ett bi inte är sant. Hur som helst, i Västra Frölunda har man avlat fram en väldigt snäll bisort och de här bina vill alla biodlare ha.

PER LUNDGREN

Hur ser föreningen ut 2008?

Föreningen för en tynande tillvaro med ca 18 medlemmar - året 2008 tappade föreningen nästan 25% av medlemmarna, orsak är kvalstersjukdomen Varoa och dåligt år totalt sett.

Amerikansk yngelröta är en sjukdom som ger bekymmer -.

Medlemmarna håller sina möten på ordförande kolonilott i Sjöbergen i Kungsten. Ambitionen att ha snälla och gula bin finns inte kvar, men frågan diskuteras ibland på träffarna liksom andra bifrågor. En aktuell fråga är om vi skall ha en stödverksamhet till föreningen - funderingar på att starta en stödförening inom föreningen finns mest för att inte föreningen skall tyna bort huruvida det finns vilja att öka medlemsantalet är inte ännu fastställt, men att träffas var tredje vecka är populärt och behövligt. Alla är överens om att låta föreningen leva vidare.

Benny JOhansson 2008 Västra Frölunda